

פונעם דעבינ'ם הויף

הצר הקודש סאדיגורה

אמרי קודש + שיהות קודש + בקודש פנימה + מהנעשה והנשמע + שהשמה במעונם

פרשת דברים ה'תשפ"א + גליק מ"ד

תוכן הענינים

תוכן שיחת התנחומין של מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א בבית משפחת הלוי שיחי'

בקודש פנימה

המשך ימי השבוע פר' מטות מסעי' טו
שב"ק פר' מטות מסעי' בצל הקודש טו
ימי השבוע פר' דברים טו

שהשמה במעונם

ברכת מזל טבא לאנ"ש היקרים טז

אמרי קודש

מוצאי שב"ק פר' בלק אחר הברלה א

שיהות קודש

בבית גאב"ד אנטווערפן הגר"א שיף שליט"א ה

זכרון קודש

אמ"ק האחרונים שהשמיע מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א לפני קהל אנ"ש ימים ספורים קודם שעלה ונתעלה בסעדה השמימה י

אמרי קודש

אמרי קודש שהשמיע

כבו"ק מרן אדמו"ר שליט"א

במוצאי שב"ק פרשת בלק העל"ט

אחר הברלה:

שאל את העומדים לפניו אם זוכרים מה שנאמר בעריכת השולחן בליל שב"ק פרשת בשלח - שבת שירה.

ואמר הר"ר ישראל שמעון רבינוביץ הי"ו שביאר מאמרם ז"ל (זוה"ק ח"ב קע) שבשעת קריעת ים סוף היה קטרוג על כלל ישראל שהללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז, וא"כ מה זכותם להנצל יותר מהמצריים. דלכאורה הוא פלא מה פשר הקטרוג על כלל ישראל בשעת

קריעת ים סוף שהם עובדי ע"ז ח"ו. הרי כבר נסתלקו בשלשת ימי האפלה כל אלו שלא האמינו בגאולתן של ישראל ממצרים (שמו"ר יד, ג), וכל הנשארים היו שלמים באמונתם בהשי"ת, וגם מבואר בחז"ל (מכילתא דפסחא, ה) שקיימו כבר מצות קרבן פסח ומצות ברית מילה שבזכות זה נגאלו ממצרים, ועוד פירש"י (שמות יב, כא) 'משכו וקחו לכם צאן וגו', משכו ידיכם מאלילים וקחו לכם צאן של מצוה, ומפורש שכבר פרשו מע"ז, וא"כ מדוע היה עליהם בשעת קריעת ים סוף הקטרוג הזה של "הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז".

אלא הביאור הוא דמאחר שכלל ישראל עדיין לא הודו ושכחו לפני השי"ת על חסדיו עמהם, ועל הניסים שעשה להם השי"ת בעשרת המכות, היה בזה פגם בשלמות האמונה בו ית', וכפי שנתבאר (שם) שההודאה היא חטיבה אחת מיסודי האמונה, לכן היה עליהם הקטרוג של "הללו עובדי ע"ז", מחמת החסרון הזה שלא הודו להשי"ת כראוי. והתיקון על הקטרוג הזה היה כמ"ש (שמות יד, טו) 'דבר אל בני ישראל ויסעו', שנבנסו לים סוף במסירות נפש, ולא המתינו לאמירת השירה עד שיראו בפועל את ישועת ה', אלא כבר באותה שעה שנבנסו לים סוף עלה בלבם לומר שירה.

ופו"א, הביאור הזה שכל סיבת הקטרוג ש"הללו והללו עובדי ע"ז" הוא מחמת זאת שכלל ישראל לא הודו להשי"ת על חסדיו עמהם מאז יציאת מצרים ועד לזמן קריעת ים סוף, ולא אמרו עדיין שירה על כל הניסים, לכאורה הם דברים הנשמעים כחידוש ופלא גדול, וכי זה לכד כבר סיבה מספקת לעורר קטרוג של "הללו והללו עובדי ע"ז". ויש לבאר הדברים יותר.

הנה במשנה באבות (ה, יט) אמרו 'כל מי שיש בידו שלשה דברים הללו מתלמידיו של אברהם אבינו, ושלשה דברים אחרים מתלמידיו של בלעם הרשע, עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה, מתלמידיו של אברהם אבינו, עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה מתלמידיו של בלעם הרשע'.

כבר הקשו רבים מהו ביאור דבריהם ז"ל, וכי החילוק בין תלמידיו של אברהם אבינו ע"ה לתלמידיו של בלעם הרשע אינו פשוט וברור לכל, ומה נצרך בכלל לפרש ההבדל וההפרש שביניהם.

גם יש להבין עצם החילוק שמעלת תלמידיו של אברהם אבינו ע"ה הוא שיש בהם "עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה", ומדותיהם של תלמיד בלעם הרשע הם "עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה", דמשמע שהקיצוניות והמרחק הגדול שביניהם נבדל דייקא במדות האלו.

הנה בחובת הלכות בשער היחוד מבאר את הידיעה וההכרה בשלמות האמונה ביחוד השי"ת, ובשער הבחינה מבאר את הידיעה וההכרה בחסדי השי"ת עם ברואיו, וכשמפרש את המפסידים של הבחינה וההכרה בחסדי השי"ת, כתב (שער הבחינה, פ"ו) 'אך מפסידי הבחינה והדברים התלויים בה אומר, כי כל הדברים המפסידים את היחוד אשר הקדמנו זכרם בשער הראשון כולם מפסידים הבחינה כו', והיינו שכל מה שגורם לאדם שלא תהיה אמונתו בהשי"ת בהכרה ובידיעה שלמה, הם גם הגורמים לאדם להפסיד את ההכרה בחסדי השי"ת עם ברואיו.

המפסידים את ההכרה והידיעה והאמונה

השלמה בהשי"ת, ביאר בשער היחוד (פרק י') 'אך מפסידות היחוד בלב שלם כו', ומהם הנטיה אל תאוות הגופות המגונות כי הוא שתוף נעלם, מפני שמשתף האדם עם עבודת אלקיו עבודת תאוותו, והכתוב אומר (תהלים פא, י) 'לא יהיה בך אל זר, ואמרו רז"ל (שבת קה:) איזהו אל זר שיש בגופו של אדם, הוי אומר זה יצה"ר, ומבואר דהגאווה היא ממפסידי היחוד, וכפי שהוסיף עוד בשער הבחינה (שם) שהגאווה גורמת לאדם שלא יכיר בטובות השי"ת עמו, ויחשוב כי הוא ראוי להם ולעוד יותר מהם, ואינו מבין שעליו להודות ולשבח להשי"ת עליהם, וביותר כתב כן בשער הכניעה (בפתיחה) שהגאווה היא המונעת את האדם שלא יוכל בכלל להיות עבד השי"ת.

ולכאורה הוא פלא דמה השייכות בין מפסידי שלמות האמונה וההכרה בהשי"ת, למפסידי ההכרה בחובת ההודאה להשי"ת על חסדיו עם ברואיו, דאם כי אינו מודה להשי"ת על חסדיו, אך הוא הרי מאמין בהשי"ת אלא שמתגאה מעט, וכי זה שמתהלך בראש מורם זהו מפסיד ליחוד ה', ומהו ביאור הדברים שאם האדם הוא בעל גאווה הרי זה מפסידו מלהכיר בחסדי ה'.

הנה טעם ברכות השחר שאנו מברכים בכל יום, מבואר בגמ' (ברכות ס:) 'כי פתח עיניה לימא ברוך פוקח עורים, כי תריץ ויתיב לימא ברוך מתיר אסורים, כי לביש לימא ברוך מלביש ערומים, כי זקיף לימא ברוך זוקף כפופים'.

ויש להתבונן בברכות אלו לפני מי מברכים הברכות. בכל יום ויום צריך כל אחד להתבונן ולהכיר שהשי"ת פוקח את עיניו, מלבישו בבגדים הראויים לו, מניע את עצמותיו הכפותים, וזוקף קומתו הכפופה, וכמ"ש בב"י (או"ח סי' מז) 'כשיושב על המטה ומותח עצמותיו מברך מתיר אסורים, מפני שמניע עצמותיו שהיו כל הלילה ככפותים, וכשעומד על עמדו מברך זוקף כפופים, מפני שהיתה קומתו כפופה כל הלילה כו'.

ברכת "מלביש ערומים" אינה שבח על כך שהשי"ת מלביש את הערומים בכללות, אלא כל אחד מברך את הברכה על זאת שהוא עצמו ערום

לדעת שקימתו ממטתו בהשכמת הבוקר הוא אך ורק בחסדי השי"ת.

אכן איך יכול אדם להגיע להכרה והידיעה הברורה שבעצם אין מגיע לו מאומה, הן מה שעניו פקוחות, הן מה שיש לו בגד ללבוש, הן מה שיכול לקום ממטתו ולהגיע את ידיו ואת רגליו, והן מה שיכול לזקוף את קומתו, הכל הוא רק ברצונו ובחסדו ית"ש, ולכן עליו להודות לפניו על כל זאת בכל יום, הרי אם אין מתבונן בדעתו בהכרה הזאת, אם הוא מתהלך במחשבה שכל זה מגיע לו בדין, אינו מרגיש שעליו להודות לפניו ית' על כך, שהרי על מה שמגיע לאדם בדין אין דרך העולם להביע הודאה על כך אלא רק על חסד מיוחד.

וביותר יש לדעת שהמפסיד את ההכרה שמחובתו להודות בכל לבו להשי"ת הוא - ההרגשה שכל זה הוא מחוייב המציאות, ואיך מגיע האדם למחשבה הזאת, זה מה שנתבאר בדברי החובת הלכות שמדת הגאווה היא המפסיד את ההכרה בחסדי השי"ת עמו, כי אם אדם חושב שהוא מציאות וישות, הרי זה מביאו למחשבה שמגיע לו הכל, מדוע מעלה בדעתו שמגיע לו בגד ללבוש, מדוע ברור לו הדבר שמגיע לו היכולת להלך ברגליו, מאחר שמרגיש שהוא מציאות וישות בפני עצמו.

והשי"ת הוא הנותן לו את בגדיו ללבוש, על זה צריך להודות להשי"ת בהכרה שאין לו משל מאומה, רק השי"ת הוא הנותן לו בגד ללבוש ברחמיו ובחסדיו, כאדם שחסר לו בגד ללבוש שמודה בכל לבו למי שהביא לו בגדים ראויים.

כך גם בברכת "מתיר אסורים" צריך להודות להשי"ת בכל יום ויום על כך שזכה להתעורר בבוקר ויש לו את היכולת להגיע את אבריו, ויבין שבעצם אין מגיע לו מאומה, ומבלי חסדי השי"ת עמו הרי הוא כאדם המוטל במטתו ואינו מסוגל להגיע את אבריו ר"ל.

אם אדם מתהלך במחשבה שמגיע לו הבגד, ומה שמגיע את אבריו זהו דבר פשוט שמחוייב להיות כך, בודאי שאינו מודה על זה להשי"ת כנכון, וכי דרכו של עולם הוא שילד מודה לאביו על שנותן לו את מאכלו הנצרך לו כדי חיותו, הרי מחשבת הילד היא שמבלעדי מאכלו אינו מסוגל לחיות ובודאי אביו יתן לו לאכול, רק על מתנה יתירה מרגיש שעליו להודות לאביו.

אך דרך החיים הנכונה והנדרשת מכל אחד מבני ישראל היא להכיר שמבלעדי חסדי השי"ת אכן אין לו כל יכולת להגיע את ידיו ואת רגליו - אויף אללע גויים, יצילנו השי"ת מזה, ובהכרה זו צריך לברך בכל יום את ברכת "זוקף כפופים",

מזלא טבא וגדיא יאה

הגליון השבוע נודב ע"י ידידנו הנכבד

הרה"ח ר' רפאל בודעשעווסקי הי"ו

ובנו הר"ר אהרן בודעשעווסקי הי"ו

לרגל השמחה השרויה במעונם בשמחת הולדת הנכד-הבן בשעטו"מ ובמז"ט

.....

יהא רעוא קדם אבוהון דבשמיא שיזכו לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים ולהכניסו בבריתו של אברהם אבינו בעתו ובזמנו וירוו רוב נחת דקדושא מכל יוצ"ח מתוך שלוות הנפש והרחבת הדעת ושפע ברכה והצלחה בגו"ר, אכי"ר.

הרי זה מגיע מתוך מחשבה של ישות, כי עדיין לא היתה להם ההכרה הנכונה ביחוד ה'.

אולם כשיהודי מבין שבעצם הוא "אין", וכמבואר בספה"ק יושר דברי אמת (קונטרס הראשון, אות יא) שהוא ע"ד שאמרו בגמ' (מנחות יח): 'כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו', ומאחר שנברא יש מאין גם לאחר שנברא הרי הוא כאילו אין, וכשמבין זאת בודאי מזכיר הדבר שיודה להשי"ת על כל צעד ושעל.

בזה יתבאר גם מאמרם ז"ל "עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה, מתלמידיו של אברהם אבינו, עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה מתלמידיו של בלעם הרשע", ראשון שלשה דברים אלו הם מדת הקיצוניות שבין תלמידיו של אברהם אבינו ע"ה לתלמידיו של בלעם הרשע, כי "עין טוב ורוח נמוכה ונפש שפלה" מוכיחים על מדת הענוה, וכפי שאמר אברהם אבינו ע"ה (בראשית יח, כז) 'ואנכי עפר ואפר'.

המדה הזאת של ענוה היא המדרגה הגבוהה ביותר, והחילוק הגדול ביותר שאפשר להבדיל בה בין בני ישראל לאומות העולם, והיא ניכרת בשלשת הדברים האלו, כי יהודי יודע שהוא "אין", אבל תלמידיו של בלעם הרשע יש בהם "עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה" ששרשן במדת הגאווה והרגשת הישות, והוא המפסיד הכל מראשית המדרגות שהוא האמונה השלמה בהשי"ת, ועד סוף כל דרגין שהוא גם האמונה השלמה בהשי"ת, ואכן כן הוא ששלשת הדברים האלו הם המבדילים בין תלמידיו של אברהם אבינו ע"ה לתלמידיו של בלעם הרשע כי קיצוניות המדות האלו הוא התחלת הכל וסיום הכל.

א גוט וואך.

אך כשיש לאדם את ההכרה הרצויה שבעצם אין לו משלו מאומה, כי כל בריאתו הוא יש מאין, ובין לילה היה ובין לילה הרי הוא כלא היה, אם הוא מבין שבעצם הוא אפס ואין, וכל חיותו תלויה בהשי"ת, או אז יבין ויכיר היטב שצריך להודות להשי"ת על כל פרט ופרט, גם על בגדיו ומלבושיו, וגם על כך שנתן לו השי"ת בחסדו את היכול להגיע את אצבעותיו ואת ידיו ורגליו.

והוא כמבואר בדבריהם ז"ל (סוטה ה.) 'כל אדם שיש בו גסות הרוח, אמר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור בעולם'. זהו גם המפסיד את שלמות האמונה בשער היחוד, כי כל עוד שהוא חושב שהוא ישות וממשות על זה אומר השי"ת "אין אני והוא יכולין לדור", את הכל יכול השי"ת לסכול חוץ מאת המתגאה, ואין הכוונה אם מתהלך בראש מורם או בראש מורכן, כי אין העיקר עצם הפעולה המעשית, אלא העיקר הוא שאם חושב בדעתו שהוא מציאות וישות, זהו המתגאה ש"אין אני והוא יכולין לדור בעולם".

והסיבה לזה הוא כי אין לו את הכרעת הדעת שבעצם הוא "אין", באם היה לו את ההכרה הזאת שהוא "אין", אם היה לו את ההכרה שהכל הוא מהשי"ת, היה יודע שהוא כשלעצמו אפס ואין, אך אם חושב שיש לו מציאות עצמית וישות, אם כן הרי הוא כופר ח"ו מאחר שאין לו את ההכרה הנכונה בהשי"ת, ואשר על כן המפסיד בשער היחוד הוא המתגאה, וכך גם החושב שמגיע לו את צרכי גופו זהו המפסיד הגדול שמעכב את האדם מלהכיר בחסדי השי"ת.

להאמור יובן מאמרם ז"ל שלפני קריעת ים סוף היה קטרוג על כלל ישראל ש"הללו והללו עובדי ע"ז", כי אם כלל ישראל לא הודו להשי"ת על כל הגיסים והחסדים שעשה עמם בציאת מצרים,

שיחות קודש

תוכן השיחה בעת ביקור

כבו"ק מרן אדמו"ר שליט"א

אצל גאב"ד אנטווערפן הגאון הגדול רבי

אהרן שיף שליט"א במעונו באנטווערפן

יום שלישי פר' מטות מסעי כ"ו תמוז

העעל"ט:

גאב"ד אנטווערפן: ברוך ה' אז מ'זעהט זיך...

בשבוע שעעל"ט הרגשתי לא כ"כ בטוב, הייתי צריך להתאושש מהניתוח, אמרו לי שזה לוקח יום להתאושש... למעשה זה לקח כמה ימים, הייתי צריך לסדר קידושין בב' חופות בלונדון וגם לא יכלתי לנסוע...

איך היה הכינוס [מעמד 'זכרון קדוש']?

כבו"ק מרן שליט"א: ב"ה.

הרצון היה שלא יהיה ח"ו בבחינת 'חכם שלא נספד כהלכה'...

גאב"ד אנטווערפן: בשעת הלווייה לא נשאו הספדים?

כבו"ק מרן שליט"א: האמת היא שבבית רוז"ן המנהג היה שלא להספיד כלל, אבל כאן ראינו צורך שאי אפשר בלא כלום.

גאב"ד אנטווערפן: האמת היא שעצם הכינוס זהו כבר דבר גדול, כאשר יהודים מתאספים יחדיו זהו כבר דבר נשגב.

גאב"ד אנטווערפן: אין זה נתפס שכבר עברו י"א חדשים [מהסתלקות מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א]!...

הרי היו לו כ"כ הרבה תוכניות בהנהגת הדור, לצערינו לא זכינו לכך...

היתה לו הבנה מיוחדת בהצטרפויות הדור...

כבו"ק מרן שליט"א: "מה כאן עומד ומשמש אף שם עומד ומשמש" (סוטה דף י"ג ע"ב).

גאב"ד אנטווערפן: אכן, אין בכך ספק, אדרבה בספר חסידים איתא" שאלו אחד התחיל ללמוד מסכתא בעולם הזה ולא זכה לסיימה, בודאי הוא מסיימה בעולם האמת.

זהו גם על כל רצונותיו... הרי מלעילא אפשר לפעול מהר יותר...

גאב"ד אנטווערפן: בימי בין המצרים היה

א. "ואם אדם טורח לדעת בזה העולם לימודים, אף על פי שאין לו לב עתה, יהיה לו לב במתיבתא דרקיע". (ספר חסידים סי' תתשס"ד)

מזל טוב וגדיא יאה

הגליון השבוע נודב ע"י ידידנו הנכבד

הרה"ח ר' יעקב ורטיקובסקי הי"ו

לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת הנכדה תחי' בשעטו"מ ובמז"ט

.....

יהא רעוא קדם אבוהון דבשמיא שירוזה רוב נחת דקדושא מכל יוצ"ח מתוך שלוות הנפש והרחבת הדעת, שפע ברכה והצלחה בגשמיות וברחניות, אכ"ר.

לצדיקים ענין לצאת לדרך...

שאלתי פעם את הרה"ק רבי יענקל'ע מפשעווארסק זצ"ל אם הנני יכול לצאת לדרך בתשעת הימים, וסיפר לי שהרה"ק רבי יששכר דב מבעלזא זצ"ל היה דרכו לנסוע למארינבאד בימי בין המצרים והיה מתבטא: להיות מחוץ לבית זהו כבר גלות... אח"כ אמר גם שהרי מטרת הנסיעה היא עבור רפואה, ובשביל רפואה בודאי אפשר...

כבו"ק מרן שליט"א: הרי הרה"ק רבי יענקל'ע מפשעווארסק זצ"ל בעצמו ג"כ היה נוסע.

גאב"ד אנטווערפן: אכן, אבל היה יוצא לדרך עוד קודם ימי בין המצרים, והיה שווה כב' חדשים בארוזה.

הוא עלה למלא את מקום חותנו [הרה"ק רבי איציק'ל מפשעווארסק זצ"ל] בהיותו מעל לגיל שמונים!

אבל גם שם בארוזה שבשווייץ ג"כ לא היה סגור אף פעם, היו עולים אליו שווייצער יוד'ן והיה מקבל קוויטלאך, כמו"כ היה אוכל עם הציבור את כל הסעודות...

הוא היה רבי מסוג אחר... הוא היה בין הציבור כל הזמן!

דרכו היה לערוך סיום מסכתא בכל יום מתשעת הימים בבשר ויין.

כבו"ק מרן שליט"א: ממרן הסב"ק מרוז'ין זיע"א מביאים שיכולים לערוך סיום גם על משניות.

אבי זכר צדיק וקדוש לברכה היה אומר בשם זקינו [מרן אדמו"ר הכנסת מרדכי] זיע"א שאפשר גם על פרק משניות...

במוצאי תשעה באב היה המנהג בבית רוז'ין [אע"פ שבמוצאי ת"ב זהו חמור יותר] לערוך סיום בבשר ויין.^א

גאב"ד אנטווערפן: כמדומני שגם הרה"ק רבי יענקל'ע מפשעווארסק זצ"ל היה דרכו לערוך סיום במוצאי ת"ב והיה עורך אח"כ סעודה בבשר ויין והיה אומר שיש ענין בזה.

כבו"ק מרן שליט"א: יש מקומות שנמנעו מלערוך סיומים בבשר ויין אחר ז' באב.^ב

גאב"ד אנטווערפן: הרה"ק רבי יענקל'ע מפשעווארסק זצ"ל היה אומר בשם הרה"ק רבי שמעון מיערוסלב זיע"א שהיה דרכו לערוך סיום בבשר ויין בערב תשעה באב! לכאורה זה היה קודם חצות אבל אעפ"כ זהו דבר פלא!

פעם אחת היה אצלו הרה"ק משינאווא זיע"א ותמה מאד על כך, אבל אחר הסעודה כאשר הרה"ק מיערוסלב בירך ברכת המזון וראה איך שאמר 'רחם נא ה' אלקינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך' וכו' אמר שכבר אין לו שום קושיא...^ג

א. פעם אחת היה הרה"ק מוהר"ר ישראל מרוז'ין זצלה"ה בכפר, ולא היה סיום מסכת לאחר תענית תשעה באב שיהיה מותר לאכול בשר, ויצוה להאנשים שייסימו מסכת ממשניות ויאכלו בשר. (אור פני צדיקים עמ' 5)

הרה"ק הרבי מרוז'ין זיע"א אמר בזה"ל: ר' שמואל קאמינקער ז"ל אמר על סיום משניות דחשוב כמו סיום מסכתא, ועל ר' שמואל קאמינקר יכולין לסמוך כמו על אחד מגדולי הפוסקים. ועוד כתב שם שהרה"ק היה פ"א במעיינות הרפואה, ואחר צהרים צוה לאחד מאנ"ש שילמוד מסכתא משניות ויעשה סיום בליל מוצאי ת"ב, ויסמכו ע"ז כל הקהל ויאכלו בשר עי"ש. (ליקוטים יקרים להרה"ק רבי מרדכי מסלאנים זצ"ל עמ' ו')

זקני מרן אדמו"ר הכנסת מרדכי זיע"א קרא פעם במוצאי ט' באב להרה"ח ר' מרדכי מנחם הלוי הי"ו ושאלו האם יש לו לסיים מסכתא או פרק, וענה שאין לו סיום. ושלח אותו ללמוד פרק משניות כדי לסיים ולאכול בשר, והראה לו שכן איתא בשם מרן הסב"ק מרוז'ין זיע"א בספר אורחות חיים להרה"ק מספינקא זיע"א ובהגהות מהרש"ם. (מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א, מנהגי קודש עמ' קנט)

ב. בבעלזא נהגו לעשות סעודת סיום עד ז' באב, ולא עד בכלל כי אז נכנסו להיכל, כמ"ש במג"א סימן תקנ"ד סק"ט דמהאי טעמא מחמירין היולדות שלא לאכול בשר ויין מיום ז' ואילך. (גליון הוגי תורה עמ' 446)

מז' אב לא היה שותה יין אף לא בסיום מסכת, דמימים אלו חמירא האבלות, ראה מג"א סי' תקנ"ד סק"ט. (הליכות ומנהגי אמרי סופר - ערלוי עמ' קעו)

בצאנז נהגו לאכול בשר בסעודת סיום מסכתא עד ז' באב. (הליכות חיים עמ' רז)

ג. בספר רביה"ק משינאווא ח"א עמ' קכ מובא וז"ל: אביו מרן הדב"ח זיע"א מצאנו ידע והוקיר את תכונתו זו של בנו הגדול [היינו להוכיח על מנהגים נגד השו"ע אפי' לגדולי הדור], ידוע היה שהרה"ק ר' שמעון מיערוסלב זיע"א היה עורך סעודות של בשר ויין בתשעת הימים, אבל היה מסיימן בנגינת 'על נהרות בבל' בניגון נפלא שכל הצדיקים הפליגו ביקרו, הדב"ח רצה לנסוע ליערוסלב לט' באב אבל לא הסכים לקחת עמו את רבינו [הרה"ק משינאווא], כי ידע בו שלא יוכל לכבוד את רוחו כאשר יראה הנהגה המנוגדת לשו"ע, רק לאחר שרבינו הבטיח שלא יוציא מפיו הגה של ביקורת נאות אביו לצרפו אל הנסיעה, כשהגיעו ליערוסלב בערב ט' באב יצא רבי שמעון לקראתם לקבל את פניהם, כאשר ערכו את השולחן והגישו את מנות הבשר, קם רבינו בארשת פנים חמורה ויצא מביהמ"ד כדי שלא לראות את מהלך הסעודה, יש אומרים שהוא חזר לקראת סוף הסעודה לשמוע את רבי שמעון משורר 'על נהרות בבל', וכששמע כמה צער ויגון ואנחה מושמעים בניגון אמר: 'חבל שלא הייתי נוכח בסעודה כולה'... לפי נוסח אחר שהיה רבינו בביהמ"ד עד לרדת החשכה לאחר תפילת מעריב התחיל רבי שמעון בקריאת

בנו בכורו אדמו"ר האמרי אמת מגור זצ"ל שהיה גאון מופלג והיו משוחחים בריתחא דאורייתא, פעם אחת נפגשו בתשעת הימים והגאון בעל אור שמח זצ"ל ראה שמוכן סעודה כסעודת שלמה בשעתו ושאל להגאון רבי מאיר על מה זאת, והשיבו שעורכים כאן סיום מסכתא, אמר בעל אור שמח איני יודע אם בשביל כזה סיום יכולים לאכול אפי' סעודה חלבית...

כבו"ק מרן שליט"א: בשו"ע איתא (או"ח סי' תקנ"א סעי' ט') שמצניעים בתשעת הימים הסכין של שחיטה, ואין שוחטין כי אם לצורך מצווה, כגון לחולה או שבת או מילה וכיו"ב, [והטעם מבואר בפוסקים עי' מג"א שם דחוששים שמא יבוא לאכול]. אמנם יש עוד שמביאים

הרה"ק רבי יענקל'ע מפשעווארסק זצ"ל היה מספר שהרה"ק רבי יששכר דב מבעלזא זצ"ל היה נוסע למארינבאד ובנו הרה"ק רבי אהרן זצ"ל היה נוסע למקום אחר, בשנה אחת כתב הרה"ק רבי יששכר דב מכתב לבנו וזה היה בתשעת הימים וכתב לו שכעת היה כאן סעודת סיום והגישו דגים והוסיף לכתוב בזה"ל: 'והוא אפילו לא רצה'... וכוונתו היתה שהרי ידוע שתלמידי חכמים מתגלגלים בדגים, ומן הסתם באותו דג היה מגולגל ת"ח אחד מתנגד והוא אפילו לא רצה שיאכלו דגים בסיום מסכתא בתשעת הימים...^א

מסופר שהגאון בעל אור שמח מדווינסק זצ"ל היה נפגש רבות עם הגאון רבי מאיר אלתר זצ"ל

מגילת איכה וכאשר אך אמר את המילים "איכה ישבה בדד" נפל לארץ מתעלף, רבינו רץ להשיב את רוחו עם אנשים נוספים, אך רק בעמל רב השיבוהו לאיתנו, נענה רבינו ואמר: 'אם חורבן ירושלים כל כך טבוע בדמו, דומני שמותר לו לאכול בשר אפילו בערב תשעה באב'!... (צדיקי עולם עמ' 879)

א. הרה"ק ר' שלום מאפטא זצ"ל היה עם אביו כ"ק מרן מהרי"ד [מבעלזא] זי"ע במארינבאד בתשעת הימים שלפני תשעה באב, ועשו אז סיום מסכתא וערכו סעודה עם בשר ויין, אחר ברכת המזון ישב כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע על הקנאפ"ע, וצוה לבנו הרה"ק ר' שלום שיכתוב אגרת לאחיו כ"ק מרן מהר"א זי"ע שהיה אז בקרעניץ, והתיישב הרה"ק ר' שלום על יד השולחן ומרן מהרי"ד צוה לו לכתוב כזה: "היה סיום מסכתא, אכלנו בשר ושתינו יין להראות כבוד התורה [או חביבות התורה]", אח"כ נענה ואמר כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע: 'א פנים ער האט געמוזט זיין א ליטוואק א מתנגד וואס זיי זאגן אז חסידים א גאנץ יאר לערנען זיי נישט און עס קומט אין די ניין טעג מאכען זיי א סיום, ער האט אפילו נישט געוואלט', הרה"ק ר' שלום לא הבין כוונת הדברים, ושאל לאחד היושבים שעמד קרוב יותר לאביו הק', אם הוסיף מרן זי"ע עוד דברים שהוא לא שמע, ענה האיש: לא הוסיף כלום, אבל אני אגיד לך פשר הדברים, אני הלכתי לקנות דגים להסעודה, והוציא הסוחר דג חי מהחבית של מים, אבל הדג נשמת בכח מידי וחזר להחבית, וכך חזר ונשנה הדבר שלוש פעמים, וכנראה היה בהדג גלגול נשמה של מתנגד שלא רצה בהתיקון, ולזה נתכוון מרן מהרי"ד זי"ע. (גליון הוגי תורה עמ' 446)

נר זכרון

זיכוי הרבים לזכות ולעי"נ האי גברא רבה ויקירא מפארי קהל עדתנו
קשור ודבוק בלו'נ לרבוה'ק זי"ע א נבג"מ וממעתיקי השמועה בחצר קדשנו
דולה ומשקה מתורת רבוה"ק בכל עת מצוא מתוך שפלות רוח וענוה
נועם שיחו ויקר דבריו נחקקו בלב שומעיו שהטו לדבריו בכל עת מצוא
לבו לב הזהב השכיל אל דל לסייע לכל מר נפש ונדכה והכל בצניעות ובסתור
זכה לשמש כבעל תפילה רבות בשנים אצל רבוה"ק

הרה"ח המפואר רבי **צבי** (הערשל) **הלוי** זי"ל

שנגדע מעמנו אשתקד בפרוץ הנגף רח"ל ועלה ונתעלה למגינת כל לב לחיי עולם

ביום י"ב אב ה'תש"פ

ת.נ.צ.ב.ה.

♦♦♦

הונצח ונתנדב ע"י משפחת הלוי הנכבדה שיחי'

כבו"ק מרן שליט"א: בישיבה שם היו עורכים תיקון חצות?

גאב"ד אנטווערפן: בודאי, בכל ליל שישי בדמעות שליש!

כבו"ק מרן שליט"א: בימי בין המצרים או בכל ימות השנה?

גאב"ד אנטווערפן: בכל ליל שישי בכל ימות השנה!

הרי הגה"ק בעל החתם סופר זיע"א היה עורך תיקון חצות עם תלמידי הישיבה בכל שבוע! המלקטים מביאים שהיו מגיעים גם הרבה מהבעלי בתים שם בפרעשבורג.

מסופר שהגאון רבי פישל סופר זצ"ל [מתלמידי הגה"ק החתם סופר זיע"א ואביו של הגאון בעל המחנה חיים זצ"ל] היה מתחיל את הקטע הראשון מתיקון חצות בדמעות שליש וכל הקהל היה עונה יחד עמו, פעם אחת הגאון רבי פישל לא יכל להגיע ומישהו אחר החליפו והתחיל לומר הקטע הראשון ואמר זאת שלא בדמעות שליש, מיד לאחמ"כ אמר הגה"ק החתם סופר זיע"א שיבדקו אחריו אם אין הוא חלילה שייך לכת ש"צ ימ"ש...¹

זה היה ההשגות שם... היו להם השגות אחרות! לייעקע'ס יש בג' שבועות של בין המצרים ניגון מיוחד ל'זלירושלים עירך ברחמים תשוב' בתפילת שמו"ע, כמו"כ מסיימים את ברכת 'בונה ירושלים' בניגון של 'אלי ציון ועריה'.

גאב"ד אנטווערפן אמר על מה שכבו"ק מרן שליט"א ישב והגה באותם ימים בהיכל הכולל כבימים ימימה בלי טרדות הציבור: הגאון רבי יצחק בלאזר מפעטרבורג זצ"ל היה אומר

עוד טעם לזה, והוא אותו הטעם אהא דאיתא בשו"ע (סי' ק"פ סעי' ה') שנוהגים לכסות הסכין בשעת ברכת המזון, ואחד הטעמים שם (מביאו הבית יוסף בשם רבינו שמחה) לפי שפעם הגיע אחד לברכת בונה ירושלים ונזכר חורבן הבית ותקע סכין בבטנו וע"כ נהגו לסלקו.²

אע"פ שכהיום אין זה מצוי כל כך, אבל חז"ל רצו לפחות שנדע שהיה פעם אחד שכ"כ הצטער על החורבן...

גאב"ד אנטווערפן: באמת באו אלי כמה שוחטים לשאול האם יכולים לשחוט בתשעת הימים עבור חודש תשרי הבעל"ט מאחר ובחודש אלול יהיה להם קשה להספיק לשחוט כ"כ הרבה, ודנו בזה באמת על הטעמים הנ"ל, אם מצניעים הסכין עבור שלא יאכלו בשר בימים אלו, הרי זה לא שייך כ"כ היום, כי יש מקררים וכדו' שיכולים להחזיק הבשר עד לאחר תשעה באב, אבל אם הוא מהטעם הנ"ל כמו בברכת המזון אז אולי צריך לחשוב.

בזמנינו אפשר לומר שיש אולי יהודים בודדים שאפשר לראות אליהם באמת את צער החורבן...

ראיתי לאחרונה כתוב בשם אחד מבניו של הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א שסיפר זכרונות מימי ילדותו שאי אפשר לתאר איך היה נראה תשעת הימים בבית הוריו...

בבחרותי למדתי בישיבת ערלוי, זכורני שפעם אחת בימי בין המצרים זה היה בשעה חמש לפנות בוקר והבחורים עמדו בקאווע שטיבל והכינו קאווע, בחור אחד עמד וצחק בקול רם ובדיוק עבר שם כקש"ת אדמו"ר מערלוי זצ"ל ואותו בחור קיבל ע"ז סטירת לחי שעד היום אין זה יוצא מזכרוני, "איך אפשר לצחוק בימים כאלו"...

א. ראה בספר דובר מישרים [מרגליות] אות רל"א שכתב טעם שזהו כמ"ש בשו"ע סו"ס ק"פ שמכסין הסכין בשעת ברהמ"ז, וטעם לדבר בשם רבינו שמחה משום המקרה שהיה באחד שהגיע לבונה ירושלים ונזכר בחורבן הבית תקע סכין בבטנו, וכמו"כ הצריכו להצניע הסכין של שחיטה בתשעה ימים של תחילת אב שאז [לגבי סכין של שחיטה] כל היום כשעת ברכת המזון דמי, כיון שזוכרין ומתאבלין על החורבן.

ב. רבינו [החת"ס] זי"ע דרש בכל שנה בזי"ן אב, לפי שבז' אב נכנסו נכרים להיכל ואכלו וקלקלו בו בשביעי ושמיני, ותשיעי סמוך לחשיכה הציתו בו את האור כמבואר בסוף מסכת תענית וכו', בדרשות אלו קרא מרן לבכי ולמספד על שממות היכל ה' והתעוררות נפלא על גלות השכינה ועל שפלות ועלבון התורה, ופטירת גדולים באותו שנה, למען דעת מה אבדנו וכו', [ואחר אריכות בתיאור תוכן דרשות הללו מספר] מה ששמע מזקינו הגאון צ"צ מו"ה זעקיל פאלאק זצ"ל (שהיה תלמיד מובהק של חת"ס זצ"ל) וכך היה אומר: שבבית מדרשו של חת"ס היו נוהגין לעשות תיקון חצות כל ליל שישי, ועל פי הרוב היה השליח צבור איש צדיק תמים מו"ה פישל סופר זצ"ל אשר ראשו ועיניו מקור דמעה, ועפ"י סיבה היה בליל שישי אחד איש אחר במקומו, והלה סידר תיקון חצות בלי התעוררות לבכי ויללה, ואחרי גמר הסדר תמה החת"ס זצ"ל ואמר: 'כמדומה אני שהוא מכת ש"צ ימ"ש כי איך אפשר לעשות תקון חצות בלי תאניה ואניה'... (דרשות חת"ס כרך ב', עמ' ש"ה, בהערה שכתב הה"ג מו"ה יוסף

נפתלי שטערן זצ"ל בשולי ההספד של ז' מנ"א שנת תקנ"ט)

גאב"ד אנטווערפן: הוא היה אומר זאת בפירוש שזהו הזמן שהוא פנוי לכתוב תשובות.

הגה"ק החתם סופר זיע"א כותב כמה פעמים בתשובות 'אין תחת ידי ספרים' משום שהיה בעיירות שונות.

כבו"ק מרן שליט"א: מאחר והרבה מגדולי ישראל כתבו תשובות ממקומות כאלו, זה יכול להיראות שזה כבר נקבע למנהג לכתוב תשובות בלי ספרים...

גאב"ד אנטווערפן שליט"א כיבד את כבו"ק מרן שליט"א לברך על יי"ג.

גאב"ד אנטווערפן: לחיים, לחיים, דער אייבישטער זאהל העלפין מ'זאל זיין בבריאות השלימות, מ'זאל קענען משפיע זיין לאורך ימים ושנים טובות מתוך הרחבת הדעת בלי שום מכשולות.

כבו"ק מרן שליט"א: אמן.

לחיים, לחיים טובים ולשלום, דער אייבישטער זאהל העלפין לאנגע געזונטע יאהר'ן בבריאות השלימות.

גאב"ד אנטווערפן: אמן.

הגאון רבי חיים קרייסווירט זצ"ל גאב"ד אנטווערפן היה אומר שהרי הרמב"ם פסק (הלכות תשובה פ"ב ה"ב) ש'תשובה שלימה' הוא עד "שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם", ממילא על פי זה 'רפואה שלימה' הוא עד שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב להיות חולה לעולם!...

ונסגרו בפרטות למשך זמן, אח"כ נפרדו לשלום ויצא גאב"ד אנטווערפן שליט"א ללוות את כבו"ק מרן שליט"א לרחובה של עיר.

בדרך צחות: בשנים שהייתי בחור בישיבה הייתי לומד בין י"ח לכ' שעות ביממה והיו קוראים לי 'איצ'לה', אחר נישואי שכבר היה ריחיים על צווארי - התחילו לקרוא לי 'רבי איצ'לה', בשנים אח"כ כשכבר נהייתי מגיד שיעור - התחילו לקרוא לי 'הרב הגאון', אח"כ שעליתי לכהן כרבה של פעטרבורג שהיא עיר גדולה ומרוב טרדות בני העיר בקושי אני מספיק לפתוח ספר - קוראים לי 'רבן של כל בני הגולה'...

כבו"ק מרן שליט"א: הגאון רבי יצחק בלאזר מפעטרבורג זצ"ל אמר זאת בלשון קשיא, אבל האמת היא שטרדות הציבור זהו באמת הסיבה שנקרא 'רבן של כל בני הגולה'!...

ידוע מה שאמר הגה"ק החתם סופר זיע"א על מה שאמרו חז"ל (ירושלמי נדרים פ"ט, ה"ד) "ואהבת לרעך כמוך זהו כלל גדול בתורה", שכאשר יהודי עוזר לחבירו אין מפסיד מלימודו אלא אדרבה זהו התורה, וזהו 'ואהבת לרעך כמוך, זה כלל גדול בתורה' - דייקא!

גאב"ד אנטווערפן: בספה"ק שפת אמת איתא (בפירוש על מס' אבות) לבאר דהרי ידוע שאחד מקניני התורה במס' אבות (פרק ו' משנה ו') הוא "מתיישב לבו בתלמודו", ומבאר שם שהכוונה הוא שאם רוצה לדעת אם באמת קנה תלמודו, צריך ללמוד באופן כזה שע"י לימוד התורה יתיישב לבו מטרדותיו...¹

גאב"ד אנטווערפן: הייתי כמה פעמים אצל אביכם [מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א] כשהיה בדאוואס בשווייץ, מתי היה בפעם האחרונה?

כבו"ק מרן שליט"א: בשנת תשע"ח.

גאב"ד אנטווערפן: הרבה תשובות יש מגדולי ישראל שכתבו בדאוואס... להגאון הרב מטארניפול זצ"ל יש הרבה תשובות שכתב שם.

כבו"ק מרן שליט"א: תשובות רבות של הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל כתב אותם בהיותו בשווייץ.

א. "ואהבת לרעך כמוך, אר"ע זה כלל גדול בתורה, יש לפרש ר"ע לטעמי' דדרש ר"פ איזהו נשך וחי אחיך עמך חיין קודמין לחיי חבירך, וא"כ כיון שחיין קודמין איך אפשר לקיים ואהבת לרעך כמוך, מיהו הא דחיין קודמין היינו בעניני עוה"ז אבל בחיי הנצחיי דהיינו בלימוד התורה חייב ללמד לאחרים אפי' הוא מבטל עצמו מלימודו מ"מ חייב ללמד עם אחרים, וע"כ אמר ר"ע זה כלל גדול בתורה דבענין לימוד התורה הוא כלל גדול לאהוב חבירו כמוך". (תורת משה להחת"ס פר' קדושים)

ב. "מתיישב לבו בתלמודו, ואינו הך דבישוב לעיל רק יש לומר הכא הפירוש שמי שאין לבו מיושב מצער דברים אחרים וטרדות ועל ידי שלומד דברי תורה מתיישב ומתיישר לבו, הוא סימן שיש לו דביקות בדברי תורה". (שפת אמת למסכת אבות)

זכרון קדוש

אמרי קודש שהשמיע מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א במוצאי תשעה באב ה'תש"פ לאחר קידוש לבנה:

במעמד הר סיני. זהו הרמז בצירוף של החודש
"הסכת ושמע ישראל היום", שזוכים לשמוע שוב
גם כהיום הזה את התורה מפי משה רבנו ע"ה.

הרי חומש משנה תורה נתייחד בזה שגם לאחר
שכבר למד משה רבנו ע"ה את כל התורה עם כל
ישראל, כמ"ש בגמ' (עירובין נד:) 'תנו רבנן כיצד
סדר משנה, משה למד מפי הגבורה, נכנס אהרן
ושנה לו משה פירקו, נסתלק אהרן וישב לשמאל
משה, נכנסו בניו ושנה להן משה פירקו, נסתלקו
בניו אלעזר ישב לימין משה ואיתמר לשמאל
אהרן כו', נכנסו זקנים ושנה להן משה פירקו,
נסתלקו זקנים נכנסו כל העם ושנה להן משה
פירקו', לא היה די לו בזה, אלא חזר ולמד את כל
התורה כולה עם כל כלל ישראל מקטן ועד גדול.

זהו המשמעות של "משנה תורה" מלשון שינון,
תשערו בנפשכם שזוכים לשמוע את דברי התורה
הק' בעצמנו ממש רבנו ע"ה, בודאי כששומעים
זאת הרי זה שמיעה אחרת לגמרי, מדרגה אחרת
לגמרי בלימוד התורה הק', על זה נאמר "הואיל
משה באר את התורה הזאת", "הסכת ושמע ישראל
היום", שרצונו של משה רבנו ע"ה הוא להוסיף
וללמד את התורה הק' עם כל אחד מכלל ישראל.

על כל אחד לדעת שאין מדובר רק במאורע
שהיה במדבר סיני, אלא ממש "בימים ההם בזמן
הזה" - כמו בנס חנוכה ופורים - כי בכל שנה
ושנה יש את התחדשות המדרגה הזאת שמשה
רבנו ע"ה לומד את התורה הק' עם כל כלל
ישראל, כעת תשערו בנפשכם את ההשגה הזאת

פז"א, יעזור השי"ת מ'זאל האבן א שענערער
חודש בסיעתא דשמיא. בשם החודש יש דעות
בפוסקים לכאן ולכאן, י"א שעד תשעה באב נקרא
מנחם ומעתה נקרא אב, עכ"פ עד עתה היו ימי
צער ומעתה מגיעים ימים של שמחה גדולה, כמו
שירמיה הנביא אומר לכלל ישראל (לא, יב) 'אז
תשמח בתולה במחול ובחרים וזקנים יחדו והפכתי
אבלם לששון ונחמתים ושמחתים מיגונם', מגיעים
ימים גדולים ונשגבים, ימי שמחה, ימי השפעות
טובות.

אבי אדמו"ר זיע"א היה רגיל להזכיר בקידוש
לבנה את צירוף שם הוי"ה של החודש, הצירוף
של החודש הזה הוא מהפסוק (דברים כז, ט) 'הסכת
ושמע ישראל היום', והוא מדברי משה רבנו ע"ה
לכלל ישראל, אכן כל חומש דברים הם דבריו
של משה רבנו ע"ה לכלל ישראל, כמ"ש (שם א,
א) אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל
וגו', ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חודש באחד
לחדש דבר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה ה'
אתו אליהם'.

כידוע שהקריאה מעורר את הזמן, הקריאה
מעורר את התקופה, וכמו שבחנוכה ופורים אנו
אומרים "בימים ההם בזמן הזה", ומבואר בספח"ק
דבכל שנה מתחדש הנס מחדש, כן הוא גם לגבי
התקופה הזאת של קריאת "משנה תורה", שזוכים
בכל שנה לשמוע את התורה הק' ממש רבנו
ע"ה, בפרט בפרשת השבוע הזאת - פרשת ואתחנן
שזוכים לשמוע שוב את עשרת הדברות שנאמרו

תדמו במחשבתכם שמשנה רבנו עומד ולומד ממש עם כל אחד מאתנו את התורה הק', את כל התורה כולה, וכי יש מחיר וערך לזכיה הנשגבה הזאת - זה החשיבות של פרשיות אלו של משנה תורה ובפרט של פרשת השבוע - פרשת ואתחנן, קריאת עשרת הדברות שקיבלנו במעמד הר סיני.

טייערע קינדער, כששומעים את המדרגה הגבוהה והנשגבה של פרשה זו, אין הזמן כעת להאריך באכילת סעודה כ"סעודת שלמה בשעתו", אלא צריך לנצל את הזמן, בפרט בשבוע זה, שזוכים כאמור להתגלות חדשה, שהשי"ת נותן לנו את התורה הק' במעמד הר סיני, ושל 'משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים כו" (אבות א, א), כל מה שהיה הכל מתחיל בהתחדשות חדשה.

גם מי שלא זכה ללמוד עד היום, אפילו מי שנחשב לע"ה גדול יש לו היכולת להתחיל כעת לעסוק בתורה"ק בהתחדשות חדשה. חביב עלי לספר בענין זה עובדא שנוכחתי לדאות בעצמי, היה זה כשבאתי לפני כעשרים שנה מלונדון לאבי אדמו"ר זיע"א - עוד בשנות מגוריו בת"א, ולפליאתי ראיתי אחד המתפללים שמקשיב לשיעור דף היומי מתוך התחדשות גדולה ושואל ומשיב כהלכה, היה זה לחידוש בעיני מאחר שהכרתיו שלא זכה עד אז להבין כלל וכלל את סוגיות הש"ס, לאחר השיעור שאלתי אותו על כך, והשיב לי בשמחה גדולה שאכן זכה למצוא הדרך איך להבין דברי הגמ', ומאז התחיל ללמוד גמ' בהתחדשות והתלהבות, ומדובר ביהודי שכבר הגיע אז לגיל השיבה, ולמרות שעד אז לא זכה להבנת התורה, לא נתייאש, אלא חיפש למצוא דרך איך יזכה להבנת התורה, וכשזכה לזה התחיל ללמוד בחשקות התורה, ומאז כבר חלפו עשרים שנה ועדיין ממשיך ללמוד לאוי"ט בהתלהבות וריתחא דאורייתא.

אכן אתם עדיין צעירים בשנים, מבלי דאגות פרנסה - ומי שיש לו דאגות פרנסה יתן לו השי"ת שפע ברכה והצלחה - אבל כל אחד צריך לדעת את הפתגם "אף פעם לא מאוחר", גם אם מכל מיני סיבות של המחלה וכדו' - ישמור השי"ת שכולם

ינצלו מזה, ולד' הערשל הלוי [ז"ל] (שיחי' לאוי"ט) תהיה רפואה שלמה בסיעתא דשמיא - היה קצת התרשלות, אפשר תמיד להתחיל מחדש ולהצליח בלימוד התורה הק'.

לזאת אבקש מכולכם שיתחזקו ויתעצמו בלימוד התורה הק', באופן של "בימים ההם בזמן הזה" שכל דף גמ' שמתחילים ללמוד בשבוע הזה שיהיה עם ברען וגישמאק ובריתחא דאורייתא, והכל מכח הפרשה הזאת שמקבלים את התורה מחדש.

יעזור השי"ת א גוטן חודש א לוסטיגן תמיד, ברצוני לומר לכם, אי אפשר לתאר את הקושי להיות בלאס אנג'עלעס, אמנם בית האכסניה עצמו הוא כיד המלך ממש, אבל לא זהו העיקר, את החמימות ואת האהבה שיש כאן רואים רק בארה"ק, היה אצלי יהודי אחד שהפליא את האהבה שראה בין בניי שליט"א, אמרתי לו שיש לי עוד בנים רבים בארה"ק באירופה ובארה"ב ובין כולם יש אהבה רבה, הדגל שלנו זה אהבת תורה ויראת שמים, ב"ה שניכר עליכם הדגל של לימוד התורה, זכינו שנעשה מהפכה פנימית בכל יחיד ויחיד בעדה הק', אולם יחד עם זה יש גם את האהבה בין כולם בתוך כלל ישראל, וב"ה שיש לכולם את העוז להיות א סאדיגערער חסיד בכל מקום שהוא.

כן יעזור השי"ת שיתקיים "בימים ההם בזמן הזה", וכן ירבו, וכולנו נזכה לנחת דקדושה מכל יוצאי חלצנו, ולשפע ברכה והצלחה, געזונט פרנסה נחת, ושיתקיים "וידגו לרוב בקרב הארץ", "וידגו" זה דגים, הרמז שיהיה כזה ריבוי בסיעתא דשמיא של איכות התורה והבנת התורה, וגם בגשמיות שיהיה לכל אחד שפע רב בביתו, שאכרך לא יצטרך לחשוב מנין יהיה לו לשלם מחר ומחרתיים, אלא השי"ת ישלח לכולם שפע גדול.

אנו מבקשים כל כך הרבה מהשי"ת מתי יבוא כבר, עד בלי די מבקשים מתי יבוא הגואל צדק, אולם צריך שזה יהיה ביקוש אמיתי, להיות מייחל באמת, יעזור השי"ת שכבר נזכה כולנו לקבל פני משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

וסיים: מה צריכה להיות העבודה בחודש הזה, ההכנה לימים הקדושים, צדיקים כבר בירכו בימים

אלו שנה מתוקה ושנה טובה ומבורכת, יעזור
השי"ת שנזכה כולנו לכתיבה וחתימה טובה, זייט
געזונט און שטארק.

פו"א, ברצוני שיהיה ברור לכולם את דעתי
בענין המחלה ר"ל, אם יש מי שמרגיש במיוחדים
של המחלה, עליו לפנות מיד לדופא ולשאול מה

עליו לעשות, ולבדוק שהוא נקי לגמרי, ואין
ברצוני להזכיר מה התוצאה אם לא עושים כן
ח"ו.

אם אנו נעשה את הפעולה הקטנה של
ההשתדלות שלנו, השי"ת ישפיע לנו רפואות
וישועות לכל הכלל כולו, א גוטן חודש.

אמרי קודש שהשמיע מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א ביום חמשה עשר באב ה'תש"פ קודם תפילת שחרית:

לכא זה בזה, עוד איתא בגמ' (תענית לא.) על היום
הזה של חמשה עשר באב דמוסיף יוסיף ודלא
מוסיף יאסף'.

וי"ל דיש שייכות בין ב' ענינים אלו, דמי שרוצה
לזכות בזיווג הגון, מה שעליו לעשות, הוא לשבת
ביום הזה של חמשה עשר באב ולהתייגע בתורה"ק,
ולקיים "מאן דמוסיף יוסיף", כי יותר בניקל ללמוד
ביום הזה (עי' תענית, שם), וכפועל יוצא מזה יתקיים
בו "הותרו השבטים זה בזה", ומה צריך סגולה
גדולה מזה.

ביום קדוש כזה צריך להתעורר עם כל כוחות
הנפש בכל הענינים, בתחילה בעבודת התפילה,
שהתפילה תהיה בהתעוררות ראויה ובהתלהבות
גדולה, לבקש מרבון כל העולמים שיקח את כל
המסטינים, את כל המזיקים, ואת כל המרעין
בישין מאתנו, מכל העדה הק', ומכל כלל ישראל.
ובסיעתא דשמיא זה יביא לשמחות גדולות בכל
בית מהבתי שלנו.

יעזור השי"ת שבקרוב נמחה כולנו כף אל כף
ונרקוד בשמחה הגדולה של ביאת משיח צדקנו
ושנראה שמתקיים "יקיצו נרדמים במהרה".

היום יהיה כאן [בשמחת הברית מילה] אליהו
הנביא, צריך לבקשו ברחמים שיתקיים כבר כל מה
שהבטיחו לנו הנביאים בסיעתא דשמיא. אכ"ר.

תחילה דיבר אודות הסתלקותו בסערה של
הרה"ח ר' צבי הלוי ז"ל ואמר בפ"ק: צדיק גוזר
והקדוש ברוך הוא מקיים, אנו גוזרים כאן שיהיה
כבר טוב לבני ישראל, אולם עלינו לפעול את
הנדרש מאתנו.

ברצוני לראות שיסדרו בהקדם האפשרי
שהבחורים שיחי' יקבלו על עצמם ללמוד משניות
לעילוי נשמתו, שכל אחד מהבחורים יקבל את
הקבלה הזאת ללמוד לע"נ, ושיוודעו זאת לאלמנה
שתחי' ולבניו הי"ו להחיות את נפשם.

בעיקר שילמדו מסכתות משניות שר' הערשל
ז"ל היה אוהב ללמוד, תשאלו את ידידו ר' יחזקאל
[טיריהויז] שיחי', הוא בודאי ידע לומר מה היה
לומר, ואת זה ילמדו כמה וכמה פעמים.

ידוע לי שר' הערשל ז"ל גם למד בקביעות
ספרי חסידות, וביותר למד בספה"ק מאור עינים,
לכן שיעשו גם קביעות ללמוד בספרי חסידות.

צריך לקיים "עורו ישנים משנתכם", להתעורר
מהנעשה עמנו, איך אפשר שלא להתעורר מזה.

וסיים: אין זה מדרכי לעורר כן, אבל היום כבר
לא היה בכוחי שלא לומר.

פו"א, היום הוא חמשה עשר באב, על מעלת
היום הזה איתא בגמ' (ב"ב קא.) שהותרו השבטים

תוכן השיחה בעת ניחום אבלים
שערך מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א
בבית משפחת הלוי שיחי
אחר פטירת אביהם הבלתי נשכח
הרה"ח רבי הערשל ז"ל

[שם ישבו בניו הר"ר שאול הי"ו,
הר"ר זאב הי"ו, הר"ר שלום יוסף הי"ו
והר"ר ישראל הי"ו, כמו"כ אלמנתו
מרת הלוי תחי' ובנות המשפחה תחי']
שהתקיימה ביום רביעי פר' עקב
ט"ו מנחם אב שנת תש"פ כשבוע ימים
קודם השריפה אשר שרף ה' בהעלות ארון
הקודש בפתע פתאום בסערה השמימה:

מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א: ידוע הווארט
[של דו"ז הרה"ק מהוסיאטין זיע"א] שהשירה
נכתבה אריח על גבי לבנה כי מה שלא נכתב
הוא הרבה יותר ממה שנכתב...

מבינים אתם שאי אפשר להבין זאת?!,
הפעולות והמעשים טובים וההסתר, ישנם
אנשים העושים מעשים טובים כדי שיתפרסם
שמן הטוב, אבל אצל אביכם לא היה כדבר
הזה! הכל עשה בהצנע לכת.

הייתי בלאס אנג'לעס והקדמתי לבוא מעט
לפני הימים טובים, אבל לא חשבתי שנגיע
עבור זה...

הוא הרי למד דף היומי' יום יום חוץ מלימודיו
האחרים, כמו כן למד הרבה בספה"ק 'מאור
עינים', בלאס אנג'לעס ראיתיו תמיד עם
הספר 'מאור עינים' בידו.

הוא היה 'חסידישער יוד' דארעכגעווייקט בכל
רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו.

"מה זרעו בחיים אף הוא בחיים" (תענית דף ה'
ע"ב).

הייתי בשמחת התנאים של אביכם ז"ל, היה זה
בשעת לילה מאוחרת זקני מרן אדמו"ר הכנסת
מרדכי זיע"א ציווה שיקראו לי להשתתף, הרי
הוא היה השדכן...

הוא היה קרוב מאוד לאבי זיע"א ולזקני זיע"א,
אצל זקני הכנסת מרדכי זיע"א לא כל אחד
יכול להיות כ"כ קרוב... זקני זיע"א לא נתן

לכל אחד לגשת קרוב, אבל ל'הערשל' היתה
דלת פתוחה אצלו תמיד!

פעם אחת הרבנית תליט"א לא היתה כאן
בארה"ק ור' הערשל עלה לביתי ובישל את כל
צרכי השבת, בלי אומר ודברים, בלי שום רעש
ובלי עסק....!

"חבל על דאבדין ולא משתכחין"... (סנהדרין דף
ק"א ע"א).

כשהולכים באלו הדרכים זהו החיות! 'מה זרעו
בחיים אף הוא בחיים'.

כשיוצ"ח הולכים הלאה בדרכיו, וב"ה הם
הולכים בדרכיו אלו, זהו הסימן היותר גדול
שהצליח בחינוך והעמיד דורות בסיעתא
דשמיא.

כמה בנים ובנות היו לו?

בני המשפחה: ארבע בנים ושש בנות.

מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א: יודעים אתם,
זקינכם ג"כ היה בן בית אצל זקני מרן אדמו"ר
הכנסת מרדכי זיע"א, כוונתי לזקינכם הרה"ח
ר' משה היידה ז"ל, זקינכם הרה"ח ר' מאטיל
שליט"א זהו פשוט ואיני צריך לחדש זאת...

"הנאהבים והנעימים בחייהם ובמותם
לא נפרדו" (שמואל ב' א', כ"ג), הביאור הוא
כשאדוקים והולכים ועוסקים בדרכיו שהם
'אהוב' ו'נעים'...

ושאל: האם מקליטים את מה שמספרים?
חייבים להקליט בכדי לזכור ולדעת ללכת
בדרכיו של אביכם ז"ל.

בעזה"ש"ת בקרוב נראה אותו אתנו בשלימות...
הנני כבר מוכן...

אני הייתי יחד עם אביכם לפני הרבה שנים,
עוד בשנות הבחרות, הוא היה 'חסידישער
בחור', אין כוונתי על הלבוש וחיצוניות, אלא
הוא היה באמת באמת 'חסידישער בחור' בכל
התנהגותו, אצלו היה 'הרבי' בהתקשרות של
אש קודש ומלבד זה מאומה...!

גם כעת בלאס אנג'לעס היה מכין לכל שבת
ושבת ה'שבת' דיגע מאכלים' שיהיה הכל
כמנהגינו...

סיפרתי לבניכם שיחי' שאפי' בלאס אנג'לעס
כשהיה מגיע תמיד לשבת קודש היה משמש
וידע איך היה הרגילות שלי בביתי והכין כל
הנצרך...

עליו נאמר "מי יתן לנו תמורתו"...

אנו מקווים שיהיה "יקיצו נרדמים במהרה"..
ובקרוב נזכה שיקומו כולם כבחיים חיותם..
וביתר תוספת...

בגמ' איתא (כתובות דף קי"א ע"ב) "וא"ר חייא בר
יוסף עתידים צדיקים שיעמדו במלבושיהן",
כבחיים חיותם, בלבושיהן אין הכוונה בגדים
וחליפות, אלא הכוונה הוא המעשים טובים
שמקיימים...

כל מה שר' הערשל קיים בצנעה, והוא עשה
הרבה הרבה בצנעה, הנני יודע לבד על כל
מיני דברים שעשה... הנני בטוח שהוא עומד
ומשמש כעת למעלה...

יעזור השי"ת שנוכל לבוא רק מתוך שמחה
ומתוך הרחבת הדעת, ויעזור ה' שכל יוצ"ח
יהיו מהיום והלאה שמייכל'דיגע קינדער.

"המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון
וירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד".

אח"כ אמר: בטוחני שכשהגיע למעלה נעשה
מזה שמחה רבה.

הנני רוצה לדבר עמכם בהזדמנות יותר
באריכות... כעת אין בכוחי יותר... וגם לכם
כנראה שאין כח...

ובירכם בפ"ק: "המקום ינחם אתכם בתוך שאר
אבלי ציון וירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד",
"**ובהמשך דרכיו הנעימות תמצאו נוחם**" - כך
היה נוהג זקני מרן אדמו"ר הכנסת מרדכי זיע"א
להוסיף, כי כאשר ממשיכים באלו הדרכים זהו
הנחמה הגדולה ביותר.

**אח"כ עמד וניחם בפתח בית הנשים, ואמר
בפ"ק:** "חזק חזק ונתחזק"...!

מהו דרכיו של הקב"ה אין לנו מושג, וכאן
הרבה יותר אין לנו כל מושג.

צריכים להתחזק, צריכים להחזיק עצמכם חזק,
הרי הנחמה הגדולה ביותר הוא שיש לכם כאלו
בנים ובנות חשובים...

מה רוצה הקב"ה מאתנו כאן, ומה הפשט בכל
הדברים הללו אין לנו השגה כלל, אין אנו
מבינים את דרכיו של הקב"ה, לפעמים חושבים
שמבינים במשהו למרות שאין מבינים, אבל
כאן אנו יודעים שכלל וכלל אין מבינים...

אני מאמין באמונה שלימה שר' הערשל עומד
בפמליא של מעלה במחיצתם של אבי זיע"א
וזקני זיע"א יחד, ועומד ומשמש שם... בכוזה
ברען ופייער...

הגיליון נודב ע"י

ידידנו הנכבד

הר"ר צבי גולדפישד הי"ו

לדגל שמחת נישואי בנו

הבה"ה כמד אלחנן גי"ו

בשעתו"מ ובמז"ט

עם הכלה תח' בת הר"ר רפאל שגור הי"ו

יהא רעוא קדם אבוהון דבשמיא

שחזיווג יעלה יפ"ה לבנין עדי עד
לתפארת כרם בית ישראל מתוך כל הטוב.

הגיליון נודב ע"י

ידידנו הנכבד הר"ר שאול הלוי הי"ו

לדגל השמחה השדויה במעונו

בהולדת בתו בשעתו"מ ובמז"ט

שמחת הקידושא רבה אי"ה

בשב"ק ואתחנן-נחמו

יהא רעוא קדם אבוהון דבשמיא

שיזכה לגדלה לתורה לחופה ולמעשים טובים
וידוה רוב נחת דקדושה מכל יוצ"ח

בקודש פנימה

שב"ק פר' מטות מסעי

שבת ראש חודש מנחם אב בצל הקודש

את כל התפילות בשב"ק ערך כב"ק מרן שליט"א בבית התפילה הנ"ל וביום השבת בקריאת התורה עלה כב"ק מרן שליט"א לעליית שלישי.

במוצאי שב"ק אחר תפילת מעריב דיבר כב"ק מרן שליט"א עם הנוכחים פתגמין קדישין בענין קדושת הדיבור הנלמד מפרשתן עה"פ בפרשתן "לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה" שאם לא פוגמים בקדושת הדיבור אזי כל מה שאומרים יש לכך תוקף ממשי ומתקיים (תוכן האמ"ק יבוא בעזה"ש"ת).

יום שלישי פר' דברים ד' אב - יום הולדתו

בקדושה של מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א הכ"מ

בתפילת שחרית במנין כב"ק מרן שליט"א לא אמרו תחנון לרגל יום זכאי של מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א.

אחר תפילת שחרית הגיש הרה"ח ר' אברהם יעקב זילברשלג הי"ו לפני כב"ק מרן שליט"א בהאי יום רבה את רשימת המוני אנ"ש נותני ה'מעמדות' להזכירם לפני ולפנים להתברך ולהוושע בדבר ישועה ורחמים. כב"ק מרן שליט"א עבר על הרשימות וסירב בפ"ק בזה"ל: "יעזור השי"ת שכולם יתברכו בשפע רב, שיזכו לתשובה שלמה ולהצלחה רבה". עכלה"ק.

אחר תפילת מעריב האזין כב"ק מרן שליט"א לסיומים שנערכו בביהמ"ד שם לרגל יומא דהילולא של האר"י הק' זיע"א.

יום רביעי פר' דברים ה' אב

בתפילת שחרית במנין כב"ק מרן שליט"א לא אמרו תחנון לרגל יום דהילולא של האר"י הק' זיע"א ואחר התפילה ערך שולחן לחיים לכבוד ההילולא, כב"ק מרן שליט"א בירך על לעקיק וי"ש ואיחל לחיים לכל הקהל, אחר פתח באמ"ק (תוכן האמ"ק יבוא בעזה"ש"ת).

יום חמישי פר' מטות מסעי כ"ח תמוז

לתפילת שחרית הגיע כב"ק מרן שליט"א לקלוז' דטשארטקוב, בקריאת התורה עלה לתורה לעליית שלישי ואחר התפילה עברו לפני הקודש לגעזעגענען אנ"ש והמתפללים ביניהם פע"ח הרה"צ ר' דוב בער פרידמאן שליט"א מטשארטקוב, הגאון ר' זעקיל פאלאק שליט"א דומ"צ מחזיקי הדת באנטווערפן ועוד.

בשעות לפנה"צ יצא כב"ק מרן שליט"א משערי העיר אנטווערפן אל עבר העירייה 'סאנט אנטון' שבעסטרייך שם ישהה למנוחה, לפמליית כב"ק מרן שליט"א הצטרפו הר"ר אסף יוסף סמאטני הי"ו והר"ר ארי' וואנדקאמפף הי"ו מיקירי אנ"ש באנטווערפן. בשעות הערב הגיע כב"ק מרן שליט"א לבית האכסניא דשם.

לתפילות מנחה מעריב הגיע כב"ק מרן שליט"א לבית התפילה במלון הנמצא בסמוך שבהנהלת ידידנו הרה"ח ר' אברהם פעלדמאן הי"ו ומשפ' לבקוביץ שיחי' שם עורך התפילות בימי שהותו שם, אחר התפילה עברו המתפללים ליטול שלום מאת הקודש.

אחר תפילת מעריב ביקש כב"ק מרן שליט"א לעמוד מקרוב אחר נהלי ההשגחה במקום, אחר שעקב ובדק הביע קורת רוחו המרובה והאציל מברכות קדשו לממונים ולעובדים להמשך רוב ברכה והצלחה בכל.

יום שישי פר' מטות מסעי כ"ט תמוז

אחר תפילת שחרית עמד כב"ק מרן שליט"א מקרוב וחקר ובדק העירוב מכל צדדיו ודן עם גיסו הרב ברוך האלברשטאם שליט"א בכמה היבטים הלכתיים הקשורים לעירוב.

שהשמה במעונם

מוזל טבא וגדיא יאה נשגד קדם ידידנו היקרים מאג"ש לרגל השמה השדויה במעונם

סימן טוב ומוזל טוב יהא לנו ולכל ישראל

הרבנית הצדקנית תליט"א

א"ח מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א הכ"מ

פע"ח הרה"צ ר' אליהו אליקים געציל שליט"א

לרגל שמחת הולדת הנכדה - הבת תחי' בשעטו"מ ובמז"ט

הרה"ג ר' יוחנן שפירא שליט"א

חב"נ מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א הכ"מ

לרגל שמחת הולדת הנכד - הבן שיחי' בשעטו"מ ובמז"ט

ברכה מיוחדת קובע לעצמו הסב המדומם

הרה"ח המפואר רבי חיים משה פעלדמאן שליט"א

הר"ד יעקב ורטיקובסקי הי"ו - פתח תקוה

לרגל שמחת הולדת הנכדה תחי' בשעטו"מ ובמז"ט

פע"ח הרה"ח ר' דניאל פרידמן שליט"א

לרגל שמחת הולדת הנכדה תחי' בשעטו"מ ובמז"ט

הרה"ח ר' מרדכי הלוי שליט"א - בני ברק

ולחנתו הנה"ח ר' מאיר צבי הרשלר הי"ו - ירושלים

ולבנו הר"ד זאב הי"ו - ירושלים

לרגל שמחת היכנס הנין - הנכד - הבן

הבה"ח דניאל שיחי'

לעול נועם תומ"צ בשעטו"מ ובמז"ט

הר"ד יעקב משה וויזנפלד הי"ו - לונדון

לרגל שמחת אירוסין הבן הבה"ח דניאל נ"ו

בשעטו"מ ובמז"ט

משפ' ביוד תחי' - לונדון

הר"ד רפאל ביוד הי"ו - לונדון

ולבנו הר"ד אהרן הי"ו - ירושלים

ולחנתו הר"ד אברהם מאיער הי"ו - אנטווערפן

לרגל שמחת הולדת הנין - הנכד - הבן שיחי'

בשעטו"מ ובמז"ט

הר"ד אליהו בילינסקי הי"ו - קצרין

לרגל שמחת הולדת הבת תחי' בשעטו"מ ובמז"ט

הרה"ח ר' מרדכי הלוי שליט"א - בני ברק

משפ' הלוי תחי' - בני ברק

הר"ד שאול הלוי הי"ו - בני ברק

לרגל שמחת הולדת הננינה - הנכדה - הבת תחי'

בשעטו"מ ובמז"ט

יה"ד שיזכו לרוות רב תענוג ונחת דקדושה מכל יוצ"ח לתפארת כרם בית ישראל

מותוך בריות גופא ונהורא מעליא וכל מילי דמיטב.